

Забчук Г.М.

к.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ

У розвитку національної економіки важливе значення має стан банківської системи. Саме банки є одним із головних джерел інвестування фінансових ресурсів в економіку країни. Забезпечення стабільності банківської системи – це першочергове завдання, яке необхідно вирішити на шляху інтеграції України до європейського економічного простору.

Банківська система України - один із найрозвиненіших елементів господарського механізму, оскільки її реформування було розпочато раніше, ніж інших секторів економіки України. Проте, незважаючи на всі позитивні зрушення, залишається низка невирішених проблем, а саме:

1. Низький рівень капіталізації комерційних банків. За ним вітчизняні банки суттєво відстають від іноземних. Причина цього - значна кількість новоутворених кредитних інститутів була заснована для розв'язання проблем фінансово-промислових груп. Метою інших банків є обслуговування торговельно-посередницьких та валютнообмінних операцій із швидким обігом коштів.

2. Брак довіри населення до банків зменшує їхні можливості мобілізації ресурсів. Світова фінансова криза, нестабільна політична ситуація в Україні спричинили вилучення громадянами вкладів, що спричинило зменшення ресурсної бази банків і значно похитнуло їхній фінансовий стан. Населення, особливо під час кризи, більше довіряє банкам, що мають високу міжнародну репутацію й фінансову підтримку з боку акціонерів. Іноземні банки, зі свого боку, вважають депозити засобом диверсифікації ресурсного портфеля, що майже на 50% складається з коштів, наданих іншими банками – в основному

материнськими. Тому в економічному та монетарному управлінні доцільно врахувати чинник довіри до банків при прийнятті будь-якого рішення, пов'язаного з діяльністю банківської системи.

3. Висока концентрація капіталу у групі найбільших банків (така практика може призвести до поширення практики домовленостей і змов великих банків між собою у діяльності, наприклад, встановленні цін на банківські послуги).

4. Низька диференціація банківських послуг. Спектр та обсяги послуг, що надають банки, обмежені (хоча їх у світі налічується близько 300), хоча сучасні умови господарювання вимагають нових форм та методів банківської підтримки. У промислово розвинутих країнах Заходу накопичений багатий досвід інновацій, в тому числі і в банківській сфері, які можуть бути з успіхом використані в Україні.

5. Кадрова проблема – низький рівень кваліфікації менеджерів і спеціалістів та брак досвіду кадрового персоналу. Низька заробітна плата не сприяє залученню фахівців у банківську сферу.

Останнім часом однією із найгостріших проблем банківського сектору є погіршення фінансових результатів, що зменшило інвестиційну привабливість розвитку банківського бізнесу в Україні для іноземних інвесторів, послабило фінансову незалежність банків. Разом з тим, основні показники ефективності - чиста процентна маржа та спред - дозволяють підтримувати достатній рівень віддачі на вкладені ресурси. За результатами діяльності банків 2012 р., порівняно з 2011 р., збільшилися як процентні, так і комісійні доходи банківської системи (на 5 і 15% відповідно). Крім того, 2012 р. спостерігалось збільшення процентних витрат (на 15%) через підвищений попит банківської системи на гривневі ресурси, що призвело до значного зростання їхньої вартості. Загальні адміністративні витрати за останній рік зросли на 9%. При цьому інші операційні витрати скоротилися на 17%. Чистий процентний дохід порівняно з 2011 р. скоротився на 8% , а чистий комісійний дохід, навпаки, зріс на 17%, що свідчить про прагнення банків покращити структуру доходів та знизити власну залежність від вартості ресурсної бази. Основними складовими

витрат залишаються процентні витрати (46,9%), загальні адміністративні витрати (25,6%), витрати на відрахування в резерви (16,1%), а також інші операційні витрати (9,1%).[1]

Для вирішення вище зазначених проблем доцільно було б: 1) підвищити надійність та фінансову стійкість банків шляхом оптимізації податкового законодавства та розвитку іпотечного фондового ринку; 2) унеможливити зниження рівня капіталізації банків та підвищити їхню конкурентоспроможність на внутрішньому та зовнішньому ринках шляхом забезпечення пропорційного зростання обсягів регулятивного капіталу та розроблення плану заходів щодо підвищення рівня капіталізації, якщо значення нормативу адекватності регулятивного капіталу наближається до граничного значення, активніше застосовувати процедури реорганізації та реструктуризації банків.

Підсумовуючи вище вказане, варто зазначити, що нині необхідно виділити пріоритети сталого розвитку банківської сфери та економіки в цілому та сформулювати заходи щодо їх досягнення. Серед них: формування інституційного середовища для регулювання конкурентної боротьби та уповільнення монополізації банківської сфери; визначення потреб клієнтів щодо банківського обслуговування та пропозиції нових банківських продуктів і різних форм та способів надання послуг; підвищення кваліфікації банківських працівників завдяки створенню ефективної системи управління та здійснення кадрової політики в банківських установах тощо.

Список використаної літератури:

1. Загальні доходи банківської системи України на 78,1% складаються з процентних доходів [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<http://news.finance.ua/ua/toplist/~1/2/296402>